

**Briuselis, 2024 m. spalio 9 d.
(OR. en)**

14262/24

**Tarpinstitucinė byla:
2020/0103(COD)**

**ECOFIN 1109
UEM 336
CADREFIN 146
CODEC 1916**

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2024 m. spalio 8 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2024) 445 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI Techninės paramos priemonė. 2023 m. metinė ataskaita

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2024) 445 final.

Pridedama: COM(2024) 445 final

Briuselis, 2024 10 08
COM(2024) 445 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Techninės paramos priemonė. 2023 m. metinė ataskaita

Pratarmė

Džiaugiuosi galėdama pristatyti šią ataskaitą, kurioje aptariamas 2023 m. techninės paramos priemonės (TPP) ciklas. Jau trečius metus taikoma TPP yra sėkminga politikos priemonė, teikianti apčiuopiamos naudos valstybėms narėms. Vis dėlto ir šį kartą paramos prašymų iš nacionalinių valdžios institucijų buvo gauta gerokai daugiau nei REFORM GD galėjo patenkinti.

Iš šioje ataskaitoje pateiktų įrodymų matyti, kad TPP padeda gerinti valstybių narių administracinius gebėjimus rengti, plėtoti ir įgyvendinti reformas, be to, šia priemone prisidedama prie tvaraus ekonomikos augimo ir palengvinamas žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos įgyvendinimas. Kadangi pagal TPP lėšos nėra iš anksto paskirstomos atsižvelgiant į geografinius ar teminius veiksnius, ji ir toliau išlieka lanksčia ir paklausa grindžiama priemone, leidžiančia prisitaikyti prie naujai atsirandančių poreikių ir greitai besikeičiančios aplinkos.

Pažymėtina, kad valstybių narių suinteresuotumas dalyvauti daugiašaliuose projektuose toliau didėjo: pagal 2023 m. TPP pradėti įgyvendinti 34 tokie projektai. Valstybės narės savo susidomėjimą stiprinti bendradarbiavimą regionų lygmeniu taip pat pademonstravo dalyvaudamos dešimtyje daugiaregioninių projektų. Be to, valstybės narės aktyviai dalyvavo 12-oje pavyzdinių techninės paramos projektų, kurie buvo atrinkti atsižvelgiant į valstybių narių poreikius ir susiję su svarbiausiais ES prioritetais.

2023 m. dauguma pagal TPP remiamų reformų buvo susijusios su nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimu. Be to, atsižvelgiant į Komisijos politinį prioritetą paspartinti integracijos ir stojimo procesą, įgyvendinant TPP neapsiribota vien ES teritorija ir pradėtas bandomasis projektas, kuriame plėtos šalys galėtų dalyvauti atrinktų techninės paramos projektų stebėtojų teisėmis.

Dar vienas svarbus žingsnis 2023 m. – priimtas [komunikatas dėl Europos administracinės erdvės stiprinimo \(iniciatyva „ComPact“\)](#), kuriame pasiūlyti konkretūs veiksmai, kuriais siekiama padėti viešojo administravimo institucijoms patenkinti žmonių ir įmonių poreikius visoje Europoje. Su iniciatyva „ComPact“ susijęs projektas „Viešojo administravimo institucijų bendradarbiavimo mainai (PACE)“ taip pat pradėtas įgyvendinti 2023 m. kaip TPP pavyzdinis projektas. Šia iniciatyva siekiama skatinti skirtingų valstybių narių valstybės tarnautojų tarpusavio mokymąsi ir geriausios praktikos mainus, kad būtų stiprinami administraciniai gebėjimai, politikos formavimo ir įgyvendinimo įgūdžiai. PACE sulaukė didelio susidomėjimo: daugiau nei 300 valstybės tarnautojų dalyvavo 70-yje mainų skirtingose valstybėse narėse.

Šioje ataskaitoje taip pat pabrėžiame, koks svarbus TPP indėlis į konkurencingumą – vieną iš pagrindinių ES prioritetų. Ši TPP paramos valstybėms narėms konkurencingumo srityje 2023 m. apžvalga sudaryta remiantis [komunikate](#)

[„Bendrosios rinkos trisdešimtmetis“](#) ir [2024 m. metinėje bendrosios rinkos ir konkurencingumo ataskaitoje](#) nustatytais devyniais konkurencingumą skatinančiais veiksniais. Ataskaitoje pateikiami konkretūs atvejai, kai pagal TPP Europos įmonėms buvo teikiama parama skatinti valstybių narių ekonomikos augimą, kuriant darbo vietas, sanglaudą, inovacijas ir gerovę.

Esu įsitikinusi, kad ateinančiais metais ir toliau pagal TPP bus teikiama parama rengiant ir įgyvendinant reformas, atitinkančias pagrindines ES politikos kryptis ir prioritetus, sprendžiami nacionaliniai ir tarptautiniai uždaviniai ir tokiu būdu daromas akivaizdžiai teigiamas poveikis visoje ES.

Judit RÓZSA

Laikintai einanti REFORM GD generalinio direktoriaus pareigas

TURINYS

Pratarmė	1
Techninės paramos priemonė	4
TPP 2023 m.	5
I. Pagrindiniai faktai	5
Viešasis administravimas ir valdymas	6
II. 2023 m. TPP ciklas. Faktai ir skaičiai	7
2023 m. TPP ciklo pradžia	7
2023 m. TPP paramos prašymai	8
2023 m. TPP projektai	10
Pavyzdiniai projektai	12
Parama rengiant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus	12
Plėtos šalių dalyvavimas bandomajame projekte stebėtojų teisėmis	14
III. Projektų vykdymas	14
IV. Bendradarbiavimo ir paramos planai	15
V. Informavimas apie TPP	15
VI. TPP vertinimas	17
TPP – pagrindinė ES konkurencingumo rėmimo priemonė	17
I. Veikianti bendroji rinka	20
II. Prieiga prie privačiojo kapitalo	21
III. Viešosios investicijos ir infrastruktūra	22
IV. Moksliniai tyrimai ir inovacijos	23
V. Energetika	24
VI. Žiediškas	25
VII. Skaitmenizacija	26
VIII. Švietimas ir įgūdžiai	27
IX. Prekyba ir atviras strateginis savarankiškumas	28
IŠVADA	29
1 priedas. Metinis TPP ciklas	30
2 priedas. 2023 m. TPP bendras kvietimas teikti prašymus: kiekvienos valstybės narės prašymai	31

TECHNINĖS PARAMOS PRIEMONĖ

Techninės paramos priemonė¹ (TPP) – ES programa, pagal kurią nuo 2021 m. valstybėms narėms teikiamos konkrečioms poreikiams pritaikytos techninės ekspertinės žinios, siekiant pagerinti jų gebėjimus parengti ir įgyvendinti savo reformų darbotvarkę, be kita ko, rengiant savo nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus. Bendrasis jos tikslas – skatinti ES ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą remiant valstybių narių pastangas įgyvendinti reikiamas reformas, siekiant ekonominio ir socialinio atsigavimo, atsparumo ir aukštynkryptės ekonominės bei socialinės konvergencijos.

Europos Komisijos Struktūrinių reformų rėmimo generalinio direktorato (REFORM GD) valdoma TPP gali naudotis bet kuri valstybė narė, kuriai kyla sunkumų rengiant ir įgyvendinant reformas. Tai, be kita ko, yra reformos, kurių tikslas – spręsti uždavinius, nustatytus įgyvendinant **Europos** ekonominės politikos koordinavimo **semestrą** ir siekiant **ES politikos prioritetų**, arba **valstybės narės iniciatyva** vykdomos reformos. TPP **lėšos iš anksto nepaskirstomos** pagal valstybes nares ar politikos sritis.

TPP nereikia bendro valstybių narių finansavimo. Pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą jos bendras biudžetas sudaro **864,4 mln. EUR**. Be to, valstybės narės gali prašyti papildomos techninės paramos, pateikdamos tiesioginį prašymą arba rengdamos savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus.

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Iš viso
116,4	118,7	121,1	123,5	126,0	128,5	130,4	864,4

1 diagrama. 2021–2027 m. TPP biudžeto programavimas (mln. EUR)

Pagal TPP paramą gaunančioms valstybių narių institucijoms teikiama išskirtinė projektais grindžiama prieiga prie techninių ekspertinių žinių ir tarpusavio mokymosi galimybių, siekiant padėti joms spręsti su reformomis susijusius uždavinius. Tai **priemonė**, kuri naudojama atsižvelgiant į valstybių narių poreikius ir kurios ciklas yra **vieni metai**, kaip aprašyta 1 priede. Pagal TPP teikiama parama apima ekspertinių žinių teikimą ir ekspertų konsultacijas, susijusius su politinėmis rekomendacijomis politikos pokyčiais, strategijų ir reformų veiksmų gairių formulavimu ir parama teisėkūros, institucinėms, struktūrinėms ir administracinėms reformoms. Ji taip pat apima institucinių, administracinių ar sektoriinių gebėjimų stiprinimą, seminarus, konferencijas ir praktinius seminarus, geriausios praktikos mainus ir mokymo veiksmus, bendrų metodikų kūrimą, IT gebėjimų stiprinimą ir tyrimų atlikimą.

Todėl naudojantis TPP stiprinami ES valstybių narių instituciniai ir administraciniai gebėjimai. Parama pritaikyta konkrečioms reformų poreikiams ir teikiama atsižvelgiant į kiekvienos paramą gaunančios institucijos turimus gebėjimus. Kiekvienas projektas remiamas derinant išskirtines ekspertines žinias, kurias teikia Europos Komisijos

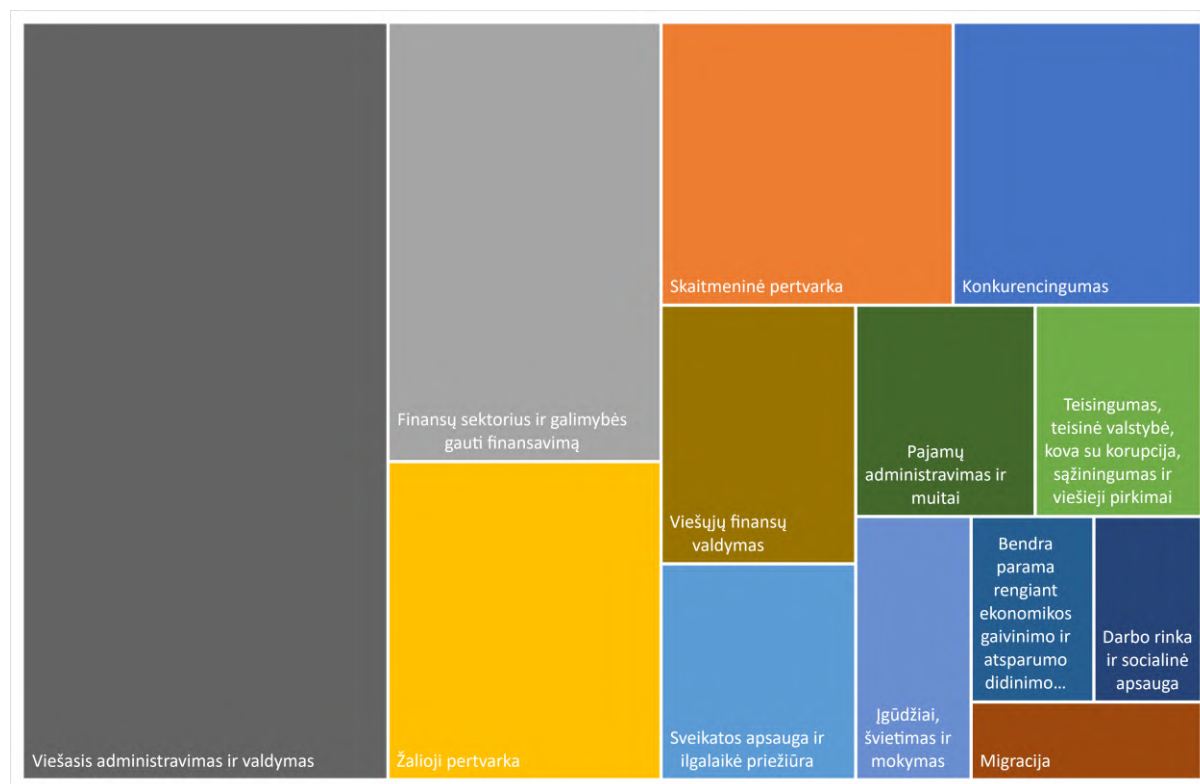
¹ 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/240, kuriuo nustatoma techninės paramos priemonė, OL L 57, 2021 2 18, p. 1–16, (TPP reglamentas).

(toliau – Komisija) vidaus ekspertai ir ES valstybių narių nacionalinių administravimo institucijų (pvz., vykdančią TAIEX, Europos Komisijos naudojamą techninės pagalbos ir informacijos mainų programą²), tarptautinių organizacijų ar privačiojo sektoriaus ekspertai. Prireikus Komisija pagal tiesioginio (daugiausia privatusis sektorius) arba netiesioginio valdymo³ (daugiausia tarptautinės organizacijos) principus sudaro sutartis su išorės ekspertais. REFORM GD darbuotojai aktyviai dalyvauja visais kiekvieno projekto įgyvendinimo etapais.

TPP 2023 M.

I. Pagrindiniai faktai

Kaip ir ankstesniais metais, 2023-iaisiais pagal TPP visoms valstybėms narėms, atsižvelgiant į nacionalinių institucijų pateiktus prašymus, buvo teikiama techninė parama **įvairiose politikos srityse**. Šios politikos sritys – viešasis administravimas ir valdymas, žaliaji ir skaitmeninė pertvarka, konkurencingumas, sveikatos apsauga ir ilgalaikė priežiūra, pajamų administravimas ir muitai, viešųjų finansų valdymas, teisingumas, teisinė valstybė, kova su korupcija, sąžiningumas ir viešieji pirkimai, darbo rinka ir socialinė apsauga, įgūdžiai, švietimas ir mokymas bei migracija.

2 diagrama. 2TPP 2023 m. Indėlis siekiant įgyvendinti pagrindinius politikos prioritetus

² https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance/taix_it.

³ Subjektų, naudojančių techninei paramos priemonei skirtas ES lėšas netiesioginio valdymo tvarka, sąrašas pateikiamas [techninės paramos priemonės interneto svetainėje](#).

Vykdam 2023 m. TPP projektus taip pat buvo aktyviai remiamas nacionalinių **ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų**⁴ įgyvendinimas. Pagal TPP ir toliau buvo teikiama parama valstybėms narėms rengiant ir įgyvendinant su **žaliaja ir skaitmenine pertvarka** susijusias reformas. Be to, siekiant stiprinti solidarumą su Ukraina, pagal TPP buvo remiamos valstybių narių pastangos įgyvendinti ribojamąsias priemones prieš Rusiją. Be to, atsižvelgiant į tai, kad 2023-ieji buvo paskelbti Europos įgūdžių metais, pagal TPP taip pat buvo padedama kelioms valstybėms narėms kurti nacionalines įgūdžių strategijas, kuriomis siekta įveikti įgūdžių trūkumus ir neatitiktį.

Kalbant apie tarpinstitucinį lygmenį, 2023 m. lapkričio 7 d. už sanglaudą ir reformas atsakinga Komisijos narė Elisa Ferreira susitiko su Europos Parlamento Biudžeto komiteto ir Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto atstovais, kad pasikeistų nuomonėmis apie TPP įgyvendinimą.

Viešasis administravimas ir valdymas

2023 m. spalio 25 d. Komisija priėmė naują [komunikatą „Europos administracinės erdvės stiprinimas \(iniciatyva „ComPact“\)](#), kuriame pasiūlyti konkretūs veiksmai, kaip padėti viešojo administravimo institucijoms patenkinti žmonių ir įmonių poreikius visoje Europoje. 2023 m. gruodžio 7 d. Komisijos narė E. Ferreira [Konkurencingumo tarybai](#) (vidaus rinka ir pramonė) pristatė **iniciatyvą „ComPact“**.

Iniciatyva „ComPact“ buvo atsakas į valstybių narių, Europos Parlamento ir Regionų komiteto raginimus, kad Komisija skatintų bendradarbiavimą ir dialogą politikos klausimais, taip pat padėtų gerinti ES centrinio, regioninio ir vietos lygmenų viešojo administravimo institucijų gebėjimus ir kokybę. Iniciatyva „ComPact“ taip pat atsižvelgiama į europiečių lūkesčius, išsakytus [Eurobarometro apklausoje dėl reformų ir viešojo administravimo institucijų](#), kurią 2023 m. pavasarį paskelbė REFORM GD. Atlikdami šią apklausą piliečiai ragino viešojo administravimo institucijas mažinti biurokratizmą, sparčiau teikti paslaugas, didinti skaidrumą ir priartėti prie žmonių. „ComPact“ yra pirmasis išsamus Komisijos veiksmų rinkinys, kuriuo siekiama remti nacionalinių administravimo institucijų modernizavimą ir stiprinti jų tarpvalstybinį bendradarbiavimą, kad jos galėtų kartu spręsti bendras problemas.

Iniciatyvos „ComPact“ tikslas – **skatinti bendradarbiavimą ir dialogą politikos klausimais**, taip pat padėti **gerinti ES centrinio, regioninio ir vietos lygmens viešojo administravimo institucijų pajėgumą ir kokybę**. Ja siūlomi strateginiai veiksmai, skirti Europos administracinei erdvei stiprinti, skatinant laikytis bendrų pagrindinių principų, kuriais grindžiama viešojo administravimo kokybė, ir stiprinant paramą valstybių narių administraciniam modernizavimui.

2023 m. pradėta įgyvendinti nauja su iniciatyva „ComPact“ susijusi TPP pavyzdinė iniciatyva „Viešojo administravimo institucijų bendradarbiavimo mainai (PACE)“. Šia iniciatyva siekiama skatinti skirtingų valstybių narių valstybės tarnautojų tarpusavio mokymąsi ir geriausios praktikos mainus, kad būtų stiprinami administraciniai

⁴ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, OL L 57, 2021 2 18, p. 17–75, (EGADP [reglamentas](#), 7 straipsnio 2 dalis).

gebėjimai, taip pat politikos formavimo ir įgyvendinimo įgūdžiai. Tai, kad iniciatyva „ComPact“ glaudžiai susieta su TPP, padeda užtikrinti, kad politika ir toliau daugiausia būtų orientuota į valstybių narių viešojo administravimo institucijų veiklos pajėgumo ir veiksmingumo didinimą.

II. 2023 m. TPP ciklas. Faktai ir skaičiai

2023 m. TPP ciklo pradžia

2023 m. TPP ciklo pradžia buvo paskelbta 2022 m. gegužės 5 d. internetu vykusioje TPP metinėje konferencijoje „Valstybių narių atsparumo didinimas“. Konferencijoje buvo pristatyta, kokią paramą pagal TPP galima suteikti valstybėms narėms sėkmingai rengiant ir įgyvendinant atsparumą didinančias reformas, ypač atsižvelgiant į pastarojo meto krizes (COVID-19 pandemiją, Rusijos invaziją į Ukrainą). Joje taip pat pristatyti pagrindiniai 2023 m. TPP prioritetai, visų pirma:

- teikti nuolatinę paramą įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus;
- daugiausia paramos skirti atrinktiems ES prioritetams, pasitelkiant novatorišką REFORM GD pavyzdinių projektų koncepciją, t. y. Komisijos aktyviai valstybėms narėms siūlomas projektų koncepcijas, ir
- skatinti rengti bei įgyvendinti daugiatašalius ir daugiaregioninius projektus.

Konferencijoje taip pat pasinaudota proga pristatyti **12 pavyzdinių techninės paramos projektų idėjų**, kurios buvo pasiūlytos, nes jomis tenkinami kelių valstybių narių reformų poreikiai ir jos susijusios su svarbiausiais valstybių narių įgyvendinamais ES prioritetais. Tokiu būdu jomis siekiama padėti valstybėms narėms įvykdyti atsparumo didinimo ir ekonomikos augimo skatinimo reformas.

Be to, 2022 m. TPP pavyzdinė iniciatyva „ES skaitmeninių finansų priežiūros akademija, skirta finansų priežiūros institucijų įgūdžiams tobulinti“ buvo dar kartą pasiūlyta 2023 m. TPP ciklui.

2023 m. TPP pavyzdiniai techninės paramos projektai

- [Aplinkos aspektų integravimas į viešuosius finansus. Principo „nedaryti reikšmingos žalos“ įgyvendinimas viešojo finansavimo programose](#)
- [Leidimų atsinaujinančiųjų išteklių energijai išdavimo spartinimas](#)
- [Parama prisitaikymui prie klimato kaitos](#)
- [ASV rizikos valdymas finansų sektoriuje](#)
- [Parama pramonės ekosistemoms](#)
- [Migracija ir talentų pritraukimas](#)
- [Į asmenį orientuotos integruotos priežiūros užtikrinimas](#)
- [YOUTH FIRST. Parama vaikų ir jaunimo gerovei, švietimui, mokymui, socialinei apsaugai ir darbo perspektyvoms](#)
- [Viešojo administravimo institucijų bendradarbiavimo mainai \(PACE\)](#)
- [Informacijos apie mokesčius, kuria keičiasi valstybės narės pagal Direktyvą dėl administracinio bendradarbiavimo \(DAB\), kokybės ir naudojimo gerinimas](#)
- [Viešųjų pirkimų personalo profesionalumo didinimas. Strateginių metodikų taikymo, sąžiningumo ir skaidrumo skatinimas](#)
- [Regionų ir vietos viešojo administravimo institucijų skaitmeninė transformacija](#)

2023 m. TPP paramos prašymai

Iki 2022 m. spalio 31 d. **27 valstybės narės**, atsiliepdamos į 2023 m. TPP bendrą kvietimą teikti prašymus, pateikė **530 techninės paramos prašymų**, kurių bendra suma siekė 256 mln. EUR, t. y. daugiau nei dvigubai daugiau nei skirtas finansavimas. Nors visi pateikti prašymai buvo pripažinti atitinkantys reikalavimus⁵, vertinimo etapu prašymus pateikusios valstybės narės atsiėmė septynis prašymus. Todėl atrankos etapu buvo įvertinti 523 prašymai.

REFORM GD, taikydamas aiškiai apibrėžtą sprendimų priėmimo procesą (žr. 1 priedą), užtikrina, kad projektai būtų atrenkami remiantis TPP reglamento 9 straipsnio 5 dalyje nustatytais vertinimo kriterijais. Prašymai analizuojami atsižvelgiant į nustatytų uždavinių neatidėliotinumą, mastą ir sudėtingumą, paramos poreikį atitinkamose politikos srityse, taip pat atliekant socialinių ir ekonominių rodiklių bei atitinkamų valstybių narių institucinių ir bendrųjų administracinių gebėjimų analizę. Atlikdamas atitikties reikalavimams patikrą, REFORM GD taip pat užtikrina, kad veiksmai atitiktų reikalavimus pagal TPP reglamento 8 straipsnį.

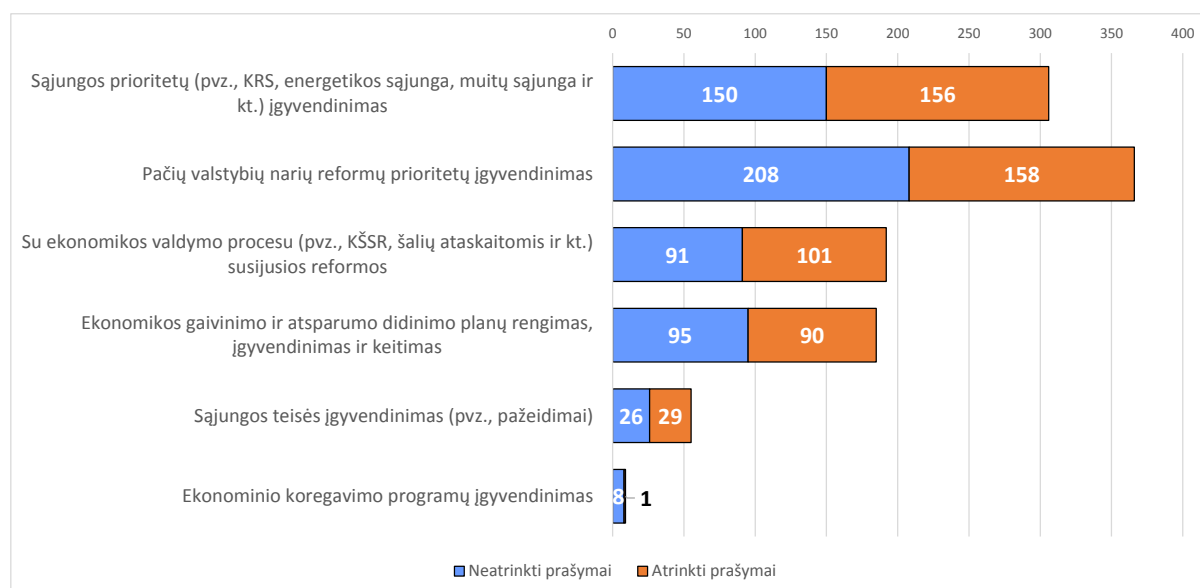
Kilus neatidėliotiniams poreikiams, Komisija gali remti valstybes nares **specialiomis priemonėmis**. Iš tiesų, pagal TPP reglamento 12 straipsnio 7 dalį, REFORM GD, atsižvelgdamas į TPP reglamente nustatytus tikslus ir veiksmus, taip pat gali imtis specialių priemonių, kad suteiktų nacionalinėms valdžios institucijoms techninę paramą neatidėliotiniams poreikiams patenkinti. Tokios specialios priemonės yra *laikino pobūdžio* ir taikomos esant konkrečioms 9 straipsnio 3 dalyje nustatytoms aplinkybėms (*inter alia*, rengiant arba įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir

⁵ Prašymų atitiktis reikalavimams tikrinama remiantis TPP reglamente, t. y. 8 ir 9 straipsniuose, nustatytais kriterijais. Galimų paramos gavėjų atitiktis reikalavimams taip pat tikrinama remiantis TPP reglamente, t. y. 2 straipsnyje, nustatytais kriterijais.

atsparumo didinimo planus pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, vykdamt su ekonomikos valdymo procesu susijusias reformas, kaip antai konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, įgyvendinant ekonominio koregavimo programas). 2023 m. REFORM GD nesiėmė jokių specialių priemonių.

REFORM GD konsultavosi su kitais Komisijos departamentais / generaliniais direktoratais, siekdamas užtikrinti, kad 2023 m. pagal TPP teikiama techninė parama būtų suderinta su ES politikos kryptimis, nesidubliuotų su kitais ES veiksmams ir finansavimu, papildytų kitas ES programas ir jomis remtųsi.

Plačiau kalbant, pateiktuose prašymuose buvo prašoma paremti įvairiomis aplinkybėmis nustatytas reformas, įskaitant pačių valstybių narių reformų prioritetus, taip pat reformas, skirtas vykdamt ES ekonomikos valdymo procesą nustatytiems uždaviniais spręsti, ir reformas, susijusias su ES prioritetų įgyvendinimu.

3 diagrama. 3TPP 2023 m. valstybių narių prašymų aplinkybės

Po 1 priede aprašyto vertinimo ir atrankos proceso pagal 2023 m. TPP bendrą kvietimą teikti prašymus buvo atrinktas 231 prašymas (bendra vertė 119,7 mln. EUR). Šie prašymai buvo susiję su šiais pagrindiniais ES prioritetais⁶:

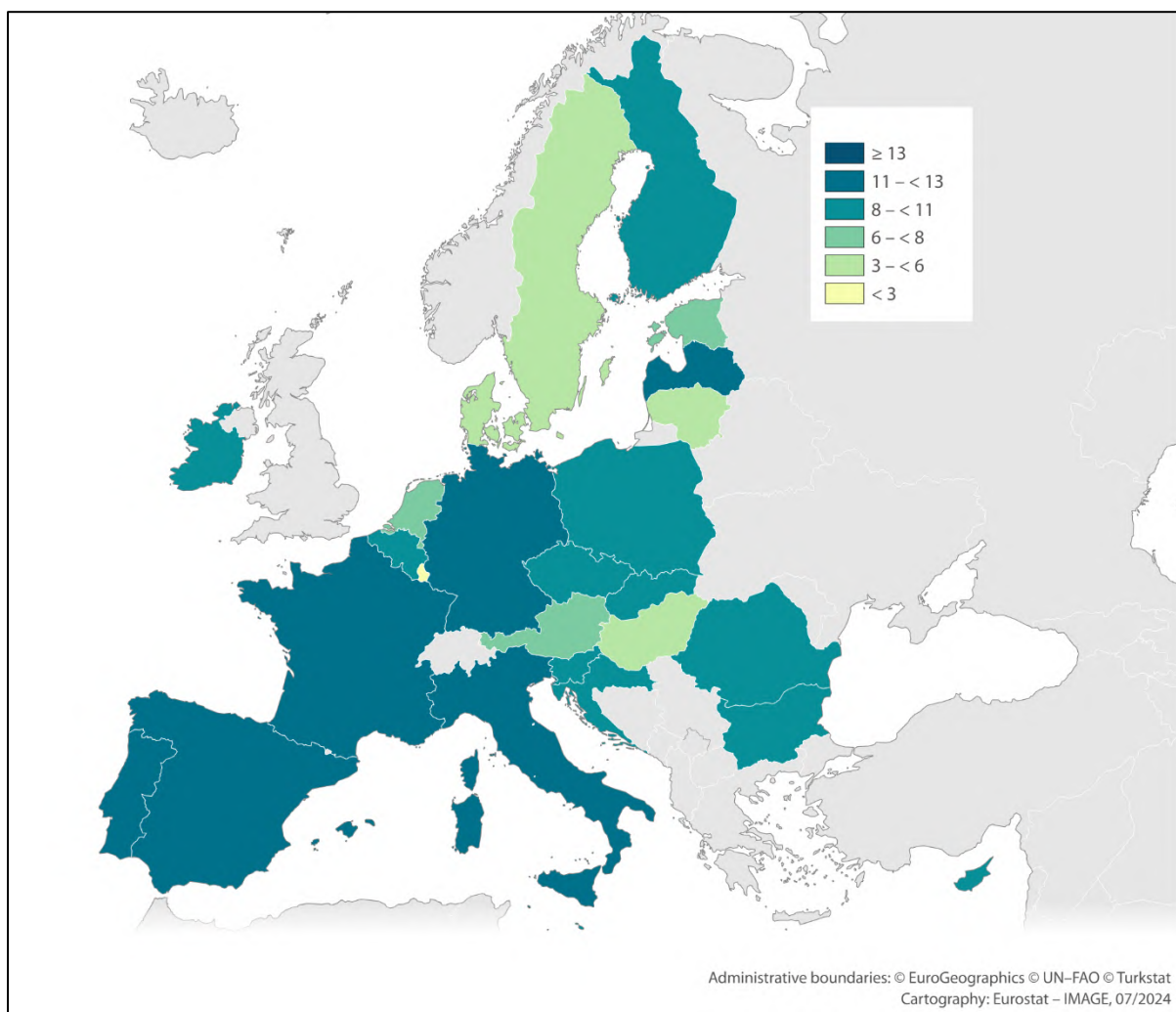
- 90 prašymų buvo susiję su nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimu;
- 69 prašymai buvo susiję su skaitmenine pertvarka;
- 83 prašymai buvo susiję su Europos žaliuoju kursu;
- 34 prašymai buvo susiję su lygybe: parama moterims, asmenims su negalia, romų bendruomenei, migrantams, vyresnio amžiaus asmenims ir LGBTIQ+ bendruomenei.

2023 m. TPP parama buvo skirta priemonėms visose valstybėse narėse.

⁶ Vienu techninės paramos prašymu gali būti prisidedama prie kelių ES prioritetų įgyvendinimo.

2023 m. TPP projektai

2023 m. kovo 21 d. priėmus finansavimo sprendimą ir metinę darbo programą, kurioje nustatytos 2023 m. TPP įgyvendinti reikalingos priemonės⁷, **231 atrinktas prašymas buvo optimizuotas į 151 projektą**, nes keletu atveju keli prašymai buvo sujungiami į vieną projektą siekiant pasinaudoti masto ekonomijos privalumais, skatinti sinergiją ir sudaryti palankesnes sąlygas tarpusavio mokymuisi. Įgyvendinant 151 projektą **27 valstybėms narėms** buvo suteikta parama rengiant, kuriant ir įgyvendinant **326 pažangiausias reformas**⁸.

4 diagrama. 2023 m. pagal TPP remiamų reformų skaičius kiekvienoje valstybėje narėje

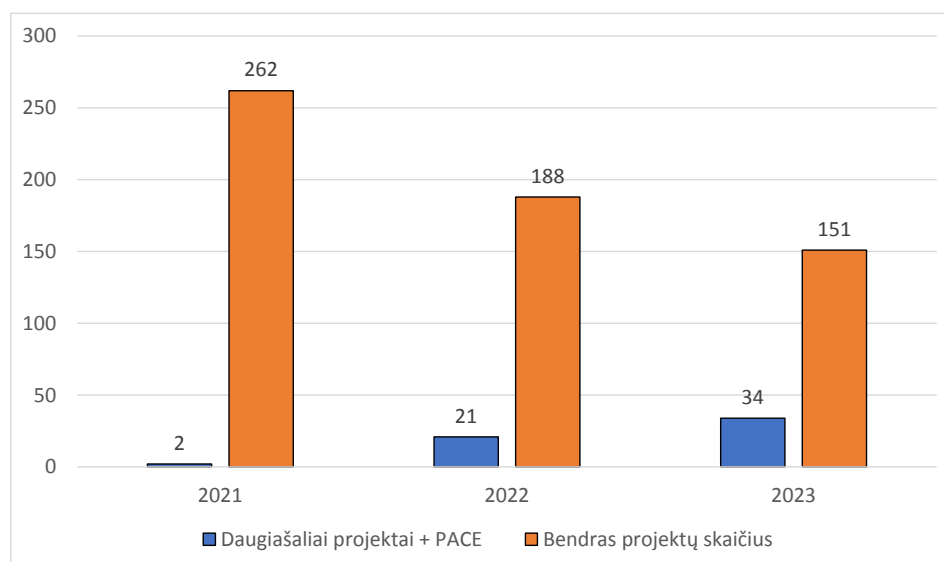
2023 m. valstybių narių suinteresuotumas dalyvauti daugiašaliuose projektuose toliau didėjo, todėl daugiašalių projektų skaičius nuo dviejų per 2021 m. TPP ciklą išaugo iki 21 per 2022 m. TPP ciklą ir **34 daugiašalių projektų per 2023 m. TPP ciklą**.

⁷ 2023 m. kovo 20 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas C(2023) 1786 dėl techninės paramos priemonės finansavimo ir 2023 m. darbo programos priėmimo.

⁸ Bendras per 2023 m. TPP ciklą remiamų reformų skaičius viršija bendrą remiamų projektų skaičių ir bendrą atrinktų prašymų skaičių, nes 2023 m. TPP ciklo daugiašaliai projektai ir daugiašaliai prašymai buvo susiję su keliomis skirtingose valstybėse narėse įgyvendinamomis reformomis.

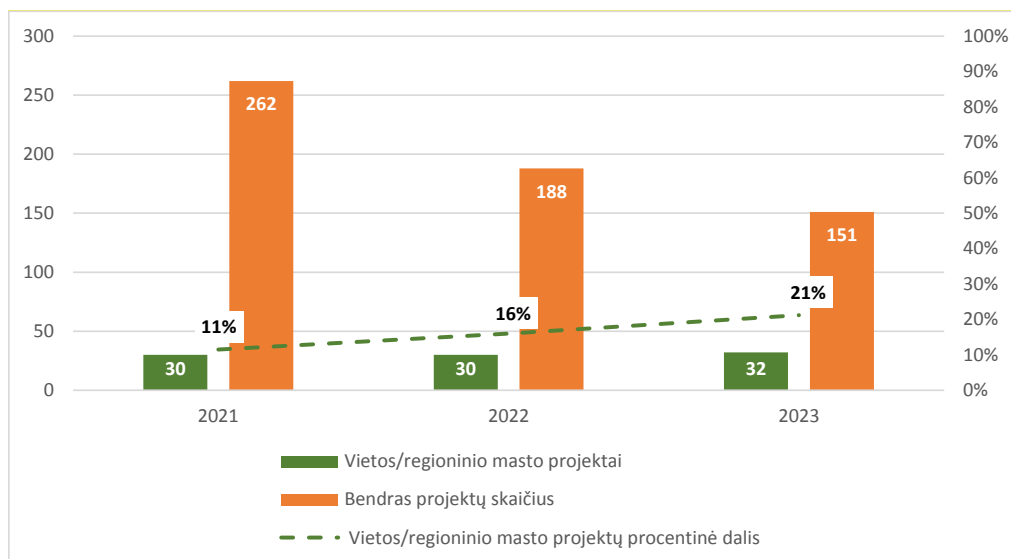
Valstybės narės savo susidomėjimą stiprinti bendradarbiavimą regionų lygmeniu taip pat pademonstravo dalyvaudamos **dešimtyje daugiaregioninių projektų**.

„**Viešojo administravimo institucijų bendradarbiavimo mainai (PACE)**“ – pavyzdinis daugiašalis projektas, kuriuo siekta skatinti valstybių narių bendradarbiavimą ir tarpvalstybinius mainus, kad būtų stiprinami administraciniai gebėjimai ir rengiama nauja Europos Sąjungos politikos formuotojų karta, – sulaukė didelio susidomėjimo ir jo tikslas buvo įgyvendinti **70 mainų 17-oje valstybių narių, kuriuose dalyvautų daugiau kaip 300 dalyvių**.

5 diagrama. 2021–2023 m. TPP. Daugiašalių projektų skaičiaus pokytis

Tarp 2023 m. TPP projektų įgyvendinti du daugiašaliai projektai, kuriais buvo remiamos valstybių narių pramonės ekosistemos (EL, ES, FI, PT ir SE) ir padedama joms sparčiau išduoti leidimus gaminti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (LT ir NL). Abiem šiais projektais prisidėta prie ES ekonomikos **konkurencingumo skatinimo**. Tarp jų taip pat įgyvendintas daugiašalis projektas „Piliečių pasitenkinimo pagrindinėmis valdžios sektoriaus paslaugomis vertinimas siekiant geresnių veiklos rezultatų ir didesnio pasitikėjimo“ (AT, BE, EE, EL, ES, FI, HR, IE, LT, LV ir SI) ir projektas „ASV rizikos valdymo finansų sektoriuje sistema“ (BG, CY, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LV, RO ir SI), kuriuo siekta stiprinti finansų priežiūros institucijų gebėjimus reaguoti į iššūkius, susijusius su aplinkos, socialine ir valdymo (ASV) rizika, taip pat projektas „Informacijos apie mokesčius, kuria keičiasi valstybės narės pagal Direktyvą dėl administracinio bendradarbiavimo (DAB), kokybės ir naudojimo gerinimas“ Kroatijoje ir Airijoje.

6 diagrama. 2021–2023 m. TPP. Regioninio ir (arba) vietos lygmens projektų skaičiaus raida

Ilgainiui vis daugiau TPP projektų padėjo valstybėms narėms vykdyti reformas regionų ir vietos lygmeniu pagal ES prioritetus. Pavyzdžiui, 2023 m. pagal TPP buvo remiama 10 regionų 5 valstybėse narėse stiprinant ES kasybos regionines ekosistemas, kad būtų remiama žaliąji pertvarka ir užtikrintas mineralinių žaliavų tiekimas.

Pavyzdiniai projektai

Be to, 2023 m. įgyvendinant TPP **išaugo pavyzdinių projektų plėtojimas**, palyginti su 2022 m. TPP ciklu, kai ši koncepcija buvo pristatyta pirmą kartą. 50 iš 151 2023 m. TPP projekto buvo susiję su pavyzdiniais projektais, be kita ko, žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, energetikos, viešojo administravimo, viešųjų finansų, migrantų integracijos ir sveikatos priežiūros srityse.

Pagal 2023 m. TPP kvietimą teikti prašymus aštuonioms naujoms paramą gaunantioms valstybių narių institucijoms taip pat suteikta galimybė prisijungti prie projekto „ES skaitmeninių finansų priežiūros akademijos“, iš pradžių skirto 2022 m. TPP ciklui, taigi iš viso į šio projekto veiklą yra įsitraukusios 32 institucijos iš 25 valstybių narių.

Parama rengiant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus

Pagal TPP buvo remiamas į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktų reformų ir investicijų įgyvendinimas valdymo ir viešojo administravimo, skaitmenizacijos, tvaraus ekonomikos augimo ir verslo aplinkos, darbo rinkos, sveikatos priežiūros, švietimo, socialinių paslaugų, pajamų administravimo ir viešųjų finansų valdymo, taip pat finansų sektoriaus **politikos srityse**.

2023 m. **66 proc. 2023 m. TPP projektų buvo tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su nacionaliniais ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais**. Įgyvendinant šiuos projektus valstybėms narėms buvo padedama toliau stiprinti savo gebėjimus įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, įskaitant jų stebėsenos ir projektų valdymo metodus, ataskaitų teikimo mechanizmus, audito ir

kontrolės sistemas, komunikacijos strategiją, valdymo struktūras, IT sistemas ir reikšmingos žalos nedarymo principo taikymą.

DĖMESYS TIESIOGIAI SU EKONOMIKOS GAIVINIMO IR ATSPARUMO DIDINIMO PLANAIS SUSIJUSIEMS TPP PROJEKTAMS

Pagal 2023 m. TPP REFORM GD rėmė tiesiogiai su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimu susijusius reformų **projektus**.

- **10 valstybių narių** (BE, BG, CY, ES, IE, LV, PT, RO, NL ir SI), gavo bendrą paramą rengdamos savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus. Pavyzdžiui, 2023 m. lapkričio 27 d. oficialiai pradėtas įgyvendinti daugiašalis projektas, skirtas informuoti plačiąją visuomenę apie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų poveikį, kuriame dalyvavo aštuonių paramą gaunančių valstybių narių (BE, BG, CY, ES, LV, NL, PT ir RO), REFORM GD, COMM GD, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo darbo grupės, ECFIN GD atstovai ir visų dalyvaujančių valstybių narių Europos semestro pareigūnai. Juo siekta stiprinti valstybių narių komunikacijos gebėjimus ir teikti joms konkrečiai šaliai pritaikytas techninės paramos priemones, kad jos galėtų geriau informuoti apie savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų naudą. Projektas parengtas remiantis dviem sėkmingais Slovakijoje ir Čekijoje įgyvendintais komunikacijos apie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus projektais.
- **16 valstybių narių** (BE, BG, CY, CZ, DK, EE, EL, HR, HU, IT, LV, MT, PL, PT, RO ir SK) gavo paramą konkrečioms į savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktoms reformoms ir investicijoms įgyvendinti. Pavyzdžiui, suteikta parama naujos akademinės karjeros sistemos institucionalizavimui Latvijoje, parama įmonėms Čekijoje, kad būtų pasiektas aukštesnis skaitmenizacijos lygis, ir parama strateginių planų optimizavimui siekiant toliau plėtoti e. sveikatos sistemą Lenkijoje.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) laikotarpio vidurio vertinime⁹ pabrėžiama, kad: „EGADP ir TPP suderinamumą lemia integruota šių dviejų priemonių sinergija ir suderinti jų vertinimo kriterijai. EGADP reglamentu aktyviai skatinama EGADP ir TPP sinergija, sudarant sąlygas valstybėms narėms iki 4 proc. visų savo asignavimų skirti techninei paramai įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus – šia galimybe naudojasi keturios valstybės narės. Suderintais EGADP ir TPP vertinimo kriterijais pabrėžiama, kad abiejų priemonių politikos tikslai yra vienodi, o prioritetai – suderinti. Pavyzdžiui, konkrečiai šaliai skirtų rekomendacijų aktualumas yra vienas iš vertinimo kriterijų, taikomų tiek atrenkant TPP projektus, tiek tvirtinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus. Šių dviejų priemonių suderinamumą rodo tai, kad daugiau kaip 400 pagal TPP patvirtintų projektų yra susiję su valstybių narių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų rengimu arba įgyvendinimu, taigi TPP vaidmuo įgyvendinant šią priemonę yra labai svarbus.“

⁹ Tarnybų darbinis dokumentas. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės laikotarpio vidurio vertinimas (p. 62).

Plėtros šalių dalyvavimas bandomajame projekte stebėtojų teisėmis

Atsižvelgdami į Komisijos politinį prioritetą paspartinti plėtros šalių¹⁰ integracijos ir stojimo procesą, REFORM GD ir NEAR GD parengė TPP bandomąjį projektą, kad 2023 m. plėtros šalys galėtų tapti atrinktų TPP projektų stebėtojais. Tai padaryta gavus atitinkamą paramą gaunančių valstybių narių institucijų sutikimą ir neskiriant šioms šalims finansavimo pagal TPP.

Bandomasis projektas pradėtas įgyvendinti 2023 m. rugsėjo 13 d. dalyvaujant aštuonioms plėtros šalims, t. y. Bosnijai ir Hercegovinai, Moldovai, Šiaurės Makedonijai, Albanijai, Serbijai, Turkijai, Sakartvelui ir Kosovui¹¹. Plėtros šalių atrinkti projektai daugiausia buvo daugiašaliai TPP projektai. Tiek plėtros šalių, tiek valstybių narių viešojo administravimo institucijos palankiai įvertino bandomojo projekto suteiktas bendradarbiavimo galimybes.

III. Projektų vykdymas

Pagal TPP reikalaujama, kad REFORM GD nuolat dalyvautų su šia priemone susijusioje veikloje – nuo projekto rengimo etapo iki projekto įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo.

REFORM GD aktyviai veikia nuo pat ankstyvųjų etapų, kai projektai dar tik nustatomi, plačiai vykdydamas nacionalinių valdžios institucijų informavimo veiklą, palaikydamas nuolatinį ryšį tarp REFORM GD šalių koordinatorių ir atitinkamų koordinavimo institucijų, taip pat rengdamas REFORM GD vyresniųjų vadovų susitikimus su kiekvienos valstybės narės nacionalinėmis valdžios institucijomis.

Atrinkus 2023 m. TPP prašymus ir nustačius projektų įgyvendinimo būdus, REFORM GD politikos pareigūnai reguliariai palaikė ryšius su nacionalinėmis institucijomis, kad nustatytų projekto siektinus rezultatus ir numatytų susijusią veiklą bei sudarytų darbo planus. Kartu su atrinktais paramos teikėjais jie buvo visų susijusių projekto grupių nariais ir bendradarbiavo atlikdami kasdienius projekto valdymo darbus. Be to, jie užtikrino sklandžią komunikaciją tarp paramos teikėjų ir nacionalinių valdžios institucijų, taip skatindami abipusį supratimą, garantuojantį sėkmingą projektų įgyvendinimą.

Darbą su kitais Komisijos departamentais REFORM GD taip pat koordinavo per nuolatinį kitų generalinių direktoratų atstovų tinklą. Taip buvo siekiama užtikrinti, kad pagal TPP teikiama techninė parama būtų suderinta su ES politikos kryptimis, nesidubliuotų su kitais projektais ir papildytų kitas ES programas bei jomis remtųsi (be kita ko, sudarant palankesnes sąlygas naudotis Komisijos turimomis techninėmis ekspertinėmis žiniomis arba pagal kitas ES programas paprastai sutelktomis žiniomis).

¹⁰ Bosnijos ir Hercegovinos, Juodkalnijos, Moldovos, Šiaurės Makedonijos, Albanijos, Serbijos, Turkijos, Ukrainos, Sakartvelo ir Kosovo.

¹¹ Juodkalnija ir Ukraina nedalyvavo šiame bandomajame projekte dėl ribotų administracinių gebėjimų, tačiau išreiškė didelį susidomėjimą dalyvauti ateityje.

Galiausiai į kiekvieną projekto iniciatyvinį komitetą buvo įtraukta po vieną REFORM GD darbuotoją kartu su nacionalinių valdžios institucijų vyresniaisiais pareigūnais, siekiant užtikrinti, kad projektai ir toliau atitiktų nacionalinius prioritetus ir prireikus būtų pritaikyti prie kintančios aplinkos. Tikslas buvo prisidėti prie nacionalinių reformų darbotvarkių įgyvendinimo, kartu siekiant sukurti ES pridėtinę vertę.

IV. Bendradarbiavimo ir paramos planai

2023 m. su visomis 27 valstybėmis narėmis **buvo sudaryti bendradarbiavimo ir paramos planai**¹², kuriuose nustatyti pagal TPP teikiamos paramos pagrindiniai principai ir darbo metodai. 2023 m. rugsėjo mėn. jie buvo perduoti Tarybai ir Europos Parlamentui. Kiekviename plane aprašytos susijusios politikos sritys ir paramos priemonių, kurios turi būti įgyvendintos valstybėje narėje, taikymo mastas, taip pat orientaciniai terminai ir preliminarus biudžetas. Todėl toks planas suteikia kiekvienai valstybei narei galimybę strategiškai apžvelgti TPP paramos priemonių įgyvendinimą nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis.

2023 m. į šiuos planus taip pat įtrauktas pasiūlymas dėl TPP nacionalinių koordinavimo institucijų įgaliojimų, kuriame aprašytas jų vaidmuo kiekvienu TPP ciklo etapu, įskaitant galimą jų dalyvavimą vykdant komunikacijos ir vertinimo veiklą, ir jų dalyvavimas koordinavimo institucijų tinklo, kuriam pirmininkauja REFORM GD, veikloje. 2023 m. šis tinklas posėdžiavo penkis kartus (keturis kartus internetu ir vieną kartą fiziškai 2023 m. rugsėjo 12 d. Madride). Fizinis susitikimas visų pirma buvo proga pabrėžti valstybių narių koordinavimo institucijų vaidmenį užtikrinant sklandų TPP veikimą ir aptarti, kaip geriausiai sutelkti ir koordinuoti idėjas ir suinteresuotuosius subjektus, kad būtų galima rengti daugiašalius TPP prašymus.

V. Informavimas apie TPP

Techninės pagalbos priemonė yra išskirtinė savo struktūra ir lankstumu. Įgyvendinant šią priemonę bendradarbiaujama su nacionalinėmis administravimo institucijomis, kad joms būtų padedama rengti ir įgyvendinti jų piliečiams ir įmonėms naudingas reformas. Siekdamas užtikrinti **ES finansavimo matomumą**, REFORM GD, bendradarbiaudamas su paramą gaunančiomis institucijomis, paramos teikėjais ir Europos Parlamento bei Komisijos atstovybėmis kiekvienoje valstybėje narėje, didina TPP darbo ir susijusių TPP projektų bei jų rezultatų žinomumą. Vykdamas komunikacijos veiklą specialiais kanalais (naudojantis Reformų rėmimo interneto svetaine, socialine žiniasklaida, leidžiant leidinius, organizuojant renginius ir kt.) teikiama **tikslinė informacija įvairiai auditorijai**, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.

2023 m. komunikacijos veikla, susijusi su TPP ir viešojo administravimo bei valdymo politikos formavimu, tapo labiau orientuota į rezultatus. Konkrečiai kalbant, 2023 m. kovo 21 d. REFORM GD surengė metinę [2023 m. TPP konferenciją](#), skirtą 2023 m. TPP darbo programos priėmimui paminėti. 2023 m. gegužės 25 d. REFORM GD taip pat surengė [TPP metinę konferenciją „Ateičiai tinkamas ir prie pokyčių pritaikomas viešasis administravimas“](#). Per šią konferenciją paskelbta 2024 m.

¹² Kaip nurodyta TPP reglamento 9 straipsnio 5 dalyje.

TPP ciklo pradžia. Televizijos laidos formatas viso renginio metu prikaustė 1 600 internetu prisijungusių dalyvių dėmesį.

REFORM GD kartu organizavo ir (arba) dalyvavo **viešuose renginiuose** tiek vietos lygmeniu, tiek internetu, siekdamas pristatyti sėkmės istorijas ir skleisti informaciją apie TPP rezultatus. Konkretūs vieši renginiai:

- REFORM GD dalyvavo VIII Delfų ekonomikos forume, 2023 m. balandžio 26–29 d.
- Įgūdžių ugdymo rėmimas įgyvendinant reformas, 2023 m. gegužės 25 d.
- Dalijimasis turizmo duomenimis, jų valdymas ir integracija, 2023 m. rugsėjo 27–28 d.
- Europos politikos mokslinis konsultavimas, 2023 m. spalio 10–11 d.
- COP 28 papildomas renginys „Tvarūs finansai“, 2023 m. gruodžio 4 d.

Nesilaikydami į projektus orientuoto požiūrio, taikyto ankstyvaisiais TPP metais, ir daugiau dėmesio skirdami reformoms ir jų poveikiui žmonių gyvenimui, REFORM GD taip pat sustiprino savo **spaudos veiklą** rengdami interviu ir **spaudos renginius**.

Reformų rėmimo interneto svetainėje, kurią 2023 m. aplankė daugiau kaip 160 000 **individualių lankytojų**, taip pat buvo sukurtas patogesnis naudoti formatas, kuriame pateikiama išsami informacija apie reformas ir reformų projektus pagal **politikos sritis** ir **šalis**. Iki 2023 m. gruodžio mėn. pabaigos internete buvo pateikta daugiau kaip 350 projektų aprašymų.

Laikantis TPP reglamento 17 straipsnyje nustatyto skaidrumo reikalavimo, reformų rėmimo interneto svetainėje veikia **bendra viešoji internetinė galutinių tyrimų ar ataskaitų galutinių tyrimų ar ataskaitų, parengtų įgyvendinant TPP paramos projektus, saugykla**. Šioje saugykloje galima atlikti paiešką pagal metus, temą ir valstybę narę, kad įvairūs leidiniai taptų prieinamesni plačiajai auditorijai. 2023 m. gruodžio mėn. pabaigoje. 2023 m. gruodžio mėn. pabaigoje internete jau buvo paskelbtas 45 proc. užbaigtų TPP projektų galutinis tyrimas.

REFORM GD ir toliau aktyviai veikė socialinėje žiniasklaidoje: jo „X“ (anksčiau – „Twitter“) paskyra **@EU reforms** turi **3 500 sekėjų**, o kartu buvo atnaujintas **REFORM GD „YouTube“ kanalas**, kuriame skelbiamas naujas turinys ir originali audiovizualinė medžiaga. 2023 m. REFORM GD taip pat padidino savo vidaus vaizdo įrašų kūrimo pajėgumus ir sukūrė keletą **serijos „Projektas dėmesio centre“** filmukų.

ES masto komunikacijos kampanijose ir ataskaitose taip pat dažnai nurodoma, kad TPP yra svarbus paramos valstybėms narėms, kad jos įgyvendintų savo reformų darbotvarkę pagal ES prioritetus, šaltinis. Atsižvelgiant į tai, TPP buvo septynis kartus nurodyta **2023 m. ES bendrajame pranešime**, konkrečiai aptariant darbą, atliktą remiant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, kapitalo rinkų sąjungą, planą „RePowerEU“, švietimą ir sveikatos apsaugą. Šiame pranešime taip pat du kartus paminėtas komunikatas dėl iniciatyvos „ComPact“.

VI. TPP vertinimas

REFORM GD vertina valstybėms narėms teikiamą paramą tiek programos, tiek projektų lygmeniu. Iš TPP programos ir projektų vertinimo matyti, kokių laimėjimų valstybėms narėms ir piliečiams pavyko pasiekti vietoje. Svarbu dalytis šiais rezultatais su mūsų suinteresuotaisiais subjektais ir plačiąja visuomene, siekiant parodyti, kad ES veiksmai atneša teigiamų pokyčių.

2023 m. spalio mėn. paskelbtas [struktūrinių reformų rėmimo programos \(SRRP\)](#), kuri yra TPP pirmtakė, *ex post* vertinimas. Šiame vertinime pateikta svarbių įžvalgų apie REFORM GD (ir Paramos struktūrinėms reformoms tarnybos) įgyvendinamą techninės paramos projektų rengimą, įgyvendinimą ir poveikį. Ataskaitoje teigiama, kad SRRP bendrasis tikslas remti institucines, administracines ir ekonomikos augimą skatinančias struktūrines reformas valstybėse narėse buvo sėkmingai pasiektas. Nustatyta, kad SRRP yra labai aktuali priemonė, gerai pritaikyta valstybių narių administraciniais gebėjimams stiprinti, kad jos galėtų rengti ir įgyvendinti reformas bei spręsti problemas. Pagrindiniai veiksniai, be kita ko, buvo aktyvus nacionalinių administravimo institucijų dalyvavimas ir jų atsakomybė už projektus.

2023 m. REFORM GD ėmėsi parengiamųjų darbų siekdamas pradėti TPP laikotarpio vidurio vertinimą, kaip numatyta TPP [reglamente](#) 16 straipsnyje. Šis vertinimas bus atliktas iki 2025 m. vasario mėn. ir tikimasi, kad jis atliks svarbų vaidmenį formuojant programos ateities viziją pagal kitą daugiametę finansinę programą. Be ankstyvo TPP įgyvendinimo pagal penkis privalomus geresnio reglamentavimo vertinimo kriterijus (veiksmingumą, efektyvumą, aktualumą, suderinamumą ir ES pridėtinę vertę) vertinimo, laikotarpio vidurio vertinime taip pat bus nagrinėjamas ankstesnės programos – SRRP – ilgalaikis poveikis ir tvarumas.

Be programos lygmeniu atliekamo vertinimo, REFORM GD nustatė dviejų etapų procedūrą visų pagal TPP teikiamos techninės paramos projektų vertinimo duomenims rinkti. Pirmuoju etapu, kuris prasideda neilgai trukus po projekto užbaigimo, bus įvertintas pagrindinių suinteresuotųjų subjektų, dalyvaujančių rengiant ir įgyvendinant projektą, pasitenkinimo lygis. Antruoju etapu, kuris prasideda praėjus bent vieniems metams po projekto užbaigimo, bus įvertinta, koku mastu buvo pasiekti projekto tikėtini rezultatai.

2023 m. REFORM GD gavo paramą gaunančių institucijų užpildytus pasitenkinimo klausimynus dėl 94 TPP projektų (72 proc. atsakymų). Iš paramą gaunančių institucijų atsiliepimų matyti, kad REFORM GD suteiktos paramos vidutinis pasitenkinimo lygis siekia 9 iš 10, o projektų sėkmės – 8,7 iš 10. Nors projektų trukmė gali skirtis, TPP projektas vidutiniškai įgyvendinamas per 24 mėnesius. Todėl dar per anksti vertinti projektų laimėjimus vietoje.

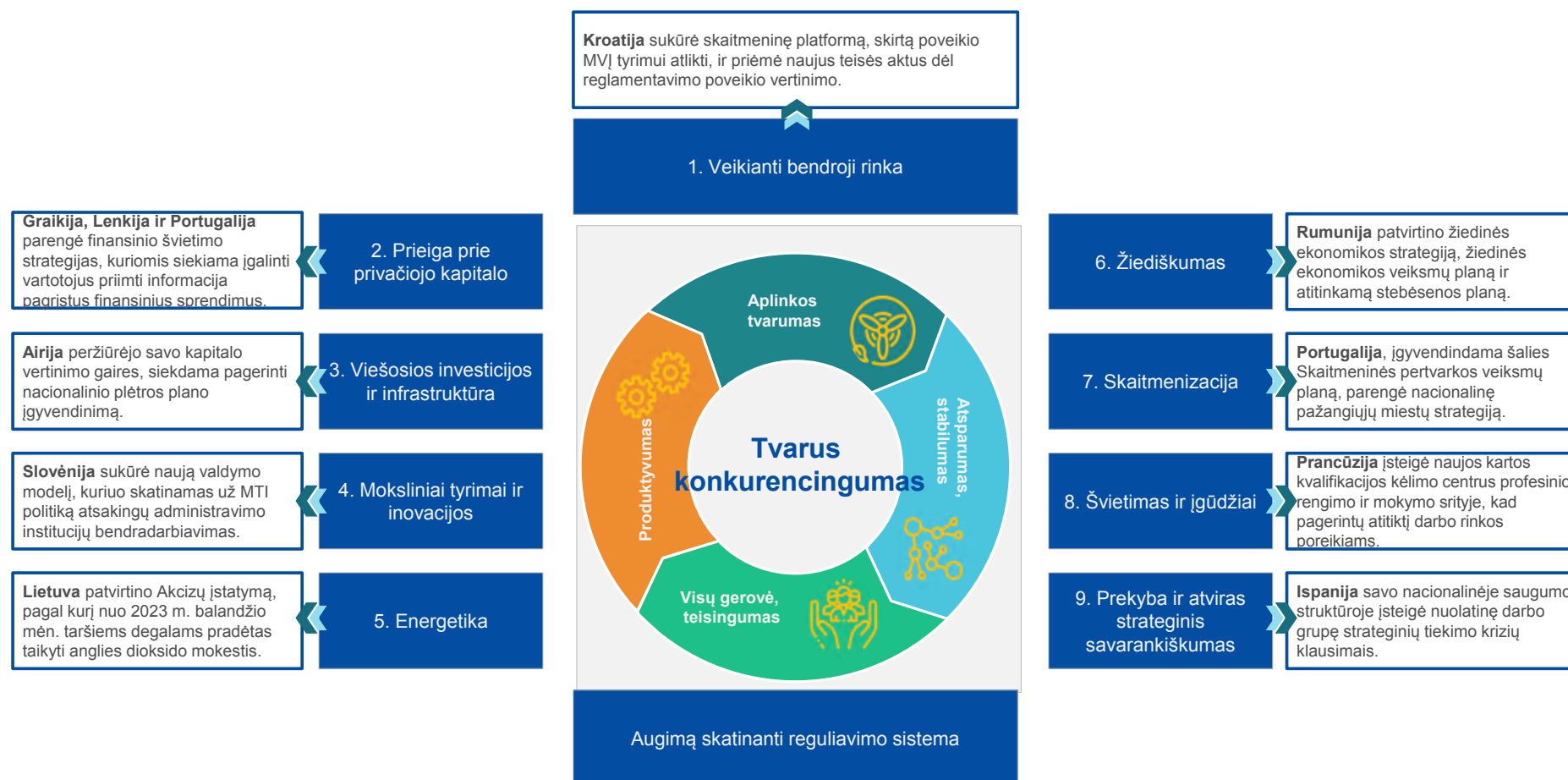
TPP – PAGRINDINĖ ES KONKURENCINGUMO RĖMIMO PRIEMONĖ

Europos įmonės yra valstybių narių ekonomikos varomoji jėga, jos kuria darbo vietas, sanglaudą, inovacijas ir gerovę. Vis dėlto tiekimo grandinės sutrikimai ir didelė infliacija dėl pastarojo meto viena po kitos kilusių krizių paskatino dar labiau **susirūpinti dėl**

ilgalaikių problemų, susijusių su menku našumu ir konkurencingumu ES. Komisija į šiuos iššūkius reagavo, be kita ko, įgyvendindama [Europos pramonės strategiją](#), [Žaliojo kurso pramonės planą](#), [Komunikatą dėl ilgalaikio konkurencingumo](#) ir iniciatyvas [ES ekonominiam saugumui](#) stiprinti. Kaip savo [pranešime apie Sąjungos padėtį](#) pabrėžė Pirmininkė: „Europa padarys viską, kad išsaugotų savo konkurencinį pranašumą.“

Šiame skirsnyje **apžvelgiama REFORM GD parama valstybėms narėms konkurencingumo srityje 2023 m.**, suskirstyta pagal devynis konkurencingumą skatinančius veiksniai, nustatytus [komunikate „Bendrosios rinkos trisdešimtmetis“](#) ir [2024 m. metinėje bendrosios rinkos ir konkurencingumo ataskaitoje](#) (žr. 3 diagramą). Kad valstybėms narėms būtų teikiama veiksminga ir ES prioritetus atitinkanti parama, REFORM GD, vykdydamas paramos projektus, glaudžiai bendradarbiavo su atitinkamais Komisijos generaliniais direktoratais, įskaitant CLIMA, CNECT, COMP, DIGIT, EAC, ENER, ENV, ECFIN, EMPL, ESTAT, FISMA, GROW, HOME, JRC, MOVE, REGIO, RTD, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo darbo grupę, GS, TAXUD ir TRADE.

7 diagrama. 2023 m. pagal TPP teikiamos paramos pavyzdžiai, susiję su devyniais konkurencingumą skatinančiais veiksniais

I. Veikianti bendroji rinka

REFORM GD parama valstybėms narėms padeda joms stiprinti savo gebėjimus vykdyti reformas, kuriomis siekiama **užtikrinti bendrosios rinkos veikimą ir konkurencingumą**. Parama apima įvairias politikos sritis – nuo pramonės ir inovacijų iki transporto ir skaitmeninės pertvarkos.

DĖMESYS PAVYZDINĖMS INICIATYVOMS

2023 m. REFORM GD padėjo įgyvendinti **dvi pavyzdines iniciatyvas** bendrosios rinkos ir konkurencingumo srityje:

- **septynios valstybės narės** (HR, EL, IT, MT, PT, SI ir ES) gavo paramą pagal [2022 m. TPP pavyzdinę iniciatyvą dėl tvaresnės, atsparesnės ir labiau skaitmeninės turizmo ekosistemos](#). 2023 m. rugsėjo mėn. REFORM GD ir GROW GD, vykdydami šiuos projektus, surengė dviejų dienų ekspertų praktinį seminarą dalijimosi turizmo duomenimis, jų valdymo ir integracijos klausimais, kuriame dalyvavo apie 300 dalyvių iš trijų žemynų;
- **11 valstybių narių** (CY, DK, FI, GR, LV, PT, RO, SK, SI, ES ir SE) gavo paramą pagal [2023 m. TPP pavyzdinę iniciatyvą dėl ES pramonės ekosistemų stiprinimo](#), kuri daugiausia skirta pramonės strategijoms, nacionalinės rinkos priežiūrai ir intelektinės nuosavybės sistemoms, taip pat pramonės darbuotojų perkvalifikavimui ir kvalifikacijos kėlimui.

2023 m. REFORM GD teikė paramą **26 valstybėms narėms** (AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI ir SK), be kita ko, pagal TPP pavyzdinius projektus, kad būtų: i) plėtojamos valstybių narių **pramonės** strategijos ir tobulinamos nacionalinės rinkos priežiūros bei intelektinės nuosavybės sistemos; ii) skatinama tvari, atspari ir skaitmeninė **turizmo** ekosistema ir iii) spartinama **skaitmeninė pertvarka**.

LAIMĖJIMAI

Konkretūs reformų ir gebėjimų stiprinimo bendrosios rinkos ir konkurencingumo srityje 2023 m., teikiant TPP paramą, pavyzdžiai:

- **Kroatija** sukūrė skaitmeninę platformą, skirtą poveikio MVĮ tyrimui atlikti, ir priėmė naujus teisės aktus dėl reglamentavimo poveikio vertinimo.
- **Trento autonominė provincija (Italija)** patvirtino naujus teisės aktus, kuriais administracinėms procedūroms, įskaitant patikrinimus, taikomas rizika pagrįstas metodus.
- **Slovėnija** patobulino savo mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemą įdiegdama naują valdymo modelį, įskaitant tarpžinybinės strateginių iniciatyvų programų valdybos įsteigimą.
- **Rumunija** priėmė naujus nacionalinės teisės aktus, kad geriau suderintų valstybės valdomų įmonių bendrojo valdymo sistemą su EBPO gairėmis.

II. Prieiga prie privačiojo kapitalo

REFORM GD parama padeda gerinti valstybių narių gebėjimus vykdyti reformas, kuriomis sudaromos **palankesnės sąlygos naudotis labai reikalingu privačiuoju kapitalu skaitmeninei ir tvariai transformacijai skatinti**. Parama apėmė įvairias politikos sritis, įskaitant kapitalo rinkų sąjungą, bankų sąjungą, skaitmeninių finansų strategijas ir ES tvaraus finansavimo sistemos įgyvendinimą.

DĖMESYS PAVYZDINĖMS INICIATYVOMS

2023 m. REFORM GD padėjo įgyvendinti **dvi pavyzdines iniciatyvas** prieigos prie privačiojo kapitalo srityje:

- 12 nacionalinių priežiūros institucijų iš **11 valstybių narių** (BG, HR, CY, FI, FR, EL, IE, IT, LV, RO ir SI) gavo paramą pagal [2023 m. TPP pavyzdinę iniciatyvą dėl aplinkos, socialinės ir valdymo \(ASV\) rizikos valdymo finansų sektoriuje](#), siekiant patenkinti veiksmingos ASV priežiūros poreikį ir padėti nukreipti kapitalą į žaliosios ekonomikos skatinimą;
- 34 finansų priežiūros institucijos iš **25 valstybių narių** gavo paramą pagal [2022 m. TPP pavyzdinę iniciatyvą „ES skaitmeninių finansų priežiūros akademija“](#), kad sustiprintų savo priežiūros pajėgumus skaitmeninių finansų srityje, laikantis skaitmeninių finansų strategijos.

2023 m. REFORM GD padėjo visoms **27 valstybėms narėms** išplėsti savo investavimo galimybes ir sukurti stabilesnę, atsparesnę ir konkurencingesnę finansų sistemą, būtiną privačioms investicijoms didinti. REFORM GD pateikė rekomendacijų ir padėjo valstybėms narėms laikytis strateginio požiūrio į vietos kapitalo rinkų plėtrą. Tai apėmė politikos, kuria siekiama pereiti prie tvarios ekonomikos, rengimą, nemokumo sistemų modernizavimą, nacionalinių valdžios institucijų priežiūros pajėgumų stiprinimą pasitelkiant skaitmenizaciją, priežiūros konvergenciją, paramą plėtojant tiek privačiųjų, tiek viešųjų investuotojų bazes ir žmonių bei įmonių finansinio raštingumo gerinimą.

LAIMĖJIMAI

Konkretūs reformų ir gebėjimų stiprinimo prieigos prie privačiojo kapitalo srityje 2023 m., teikiant TPP paramą, **pavyzdžiai**:

- **Rumunija, Kroatija, Lenkija ir Malta** sustiprino savo finansų sektoriaus priežiūros institucijų gebėjimus ir pasiekė konvergenciją bendradarbiaudamos, kad parengtų informacijos atskleidimo priežiūros praktiką ir ataskaitų apie tvaraus finansavimo reikalavimus teikimo tvarką. Šio bendradarbiavimo tikslas buvo sukurti stabilesnę ir nuspėjamesnę aplinką tvarioms privačiojo sektoriaus įmonių investicijoms.
- **Bulgarija ir Graikija** parengė išsamias analizes ir rekomendacijas, skirtas jų kapitalo rinkoms plėtoti. Tikslas buvo padidinti rinkos veiksmingumą, didinti investuotojų pasitikėjimą ir sudaryti palankesnes sąlygas įmonėms gauti finansavimą.
- **Estija ir Latvija** bendrai išplėtojo savo požiūrį į ES taksonomijos ir tvaraus finansavimo strategijos įgyvendinimą, labiau suderindamos savo finansų ir ne

finansų sektorius su tvaraus investavimo tikslais ir stiprindamos žaliųjų finansų rinką abiejose šalyse.

- **Graikija, Lenkija ir Portugalija** parengė finansinio švietimo strategijas, kuriomis siekiama įgalinti vartotojus priimti informacija pagrįstus finansinius sprendimus.

III. Viešosios investicijos ir infrastruktūra

REFORM GD parama valstybėms narėms padeda joms stiprinti savo gebėjimus vykdyti reformas **viešųjų investicijų valdymo ir infrastruktūros valdymo** srityje. Parama apima įvairias politikos sritis, atsižvelgiant tiek į kompleksinį, tiek į konkretaus sektoriaus aspektą, nuo viešųjų investicijų valdymo praktikos optimizavimo iki geresnio infrastruktūros planavimo siekiant įgyvendinti žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslus.

DĖMESYS PAVYZDINĖMS INICIATYVOMS

2023 m. REFORM GD padėjo įgyvendinti **dvi pavyzdines iniciatyvas** viešųjų investicijų ir infrastruktūros srityje:

- **aštuonios valstybės narės** (AT, BE, HU, IT, LV, SK, SI ir ES) gavo paramą pagal **2023 m. TPP pavyzdinę iniciatyvą dėl reikšmingos žalos nedarymo principo taikymo viešosioms investicijoms** iš ES ir nacionalinių fondų ir programų, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (EGADP). Dar trys valstybės narės (FI, CZ ir PL) tokią paramą gavo pagal 2022 m. TPP;
- **septynios valstybės narės** (IT, EL, NL, MT, BE, PL ir SK) gavo paramą pagal **2022 m. TPP pavyzdinę iniciatyvą, kuria siekiama skatinti darnų judumą mieste**, be kita ko, naudojant netaršias ir mažataršes transporto priemones ir įgyvendinant darnaus judumo mieste planus.

2023 m. REFORM GD teikė paramą **20 valstybių narių** (AT, BE, BG, CZ, DE, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK ir SI), be kita ko, pagal TPP pavyzdines iniciatyvas, kad būtų: i) optimizuojamas viešųjų lėšų paskirstymas; ii) užtikrinamas veiksmingas jų panaudojimas ir suderinamumas su bendraisiais ES ir nacionalinės politikos tikslais, pavyzdžiui, žaliuoju kursu; iii) stiprinami valstybių narių instituciniai gebėjimai planuojant, vykdanč ir vertinant projektus ir iv) plėtojama ir gerinama viešoji infrastruktūra tokiose srityse kaip energetika, transportas ir skaitmeninis junglumas. Teikdamas šią paramą REFORM GD siekė pagerinti viešųjų investicijų į tvarų augimą ir atsparumą ES kokybę ir poveikį.

LAIMĖJIMAI

Konkretūs reformų viešųjų investicijų ir infrastruktūros srityje, užbaigtų 2023 m., teikiant TPP paramą, **pavyzdžiai**:

- **Airija** peržiūrėjo savo kapitalo vertinimo gaires, siekdama paspartinti nacionalinio plėtros plano įgyvendinimą.
- **Graikija** patobulino savo IT sistemą ir ataskaitų teikimo mechanizmus, kuriais siekiama supaprastinti viešųjų investicijų biudžeto stebėseną. Ji taip pat parengė išsamiai peržiūrėtą teisės aktų sistemą, kuri 2024 m. bus pateikta parlamentui.
- **Slovakija** pradėjo investicijų valdymo reformą, kuria siekiama padidinti naujai įgyvendintų investicinių projektų ekonominę vertę ir gauti didesnę kiekvieno euro grąžą.
- **Belgija** įsteigė Viešųjų investicijų tyrimų komitetą, kuris rengia ataskaitas ir nuomones dėl viešųjų investicijų tendencijų, poreikių, įgyvendinimo ir pasekmių, o pagal TPP padedama šiam komitetui tai įgyvendinti.
- **Rumunija** paskelbė viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės gaires, kad padėtų vietos ir nacionalinėms valdžios institucijoms sėkmingai pradėti ir įgyvendinti investicinius projektus.
- **Graikija** priėmė statinių informacinio modeliavimo (angl. BIM) diegimo viešosios infrastruktūros projektuose strategiją ir veiksmų gaires. Tai padės sutaupyti daug lėšų ir geriau panaudoti išteklius.
- **Belgijos** Antverpeno uostas, pasinaudodamas TPP parama, patvirtino priemones, kuriomis siekiama pagerinti vidaus vandenų laivybą ir eismo sąlygas Antverpeno uosto teritorijoje.

IV. Moksliniai tyrimai ir inovacijos

REFORM GD parama valstybėms narėms stiprina jų gebėjimą vykdyti reformas, **kuriomis siekiama stiprinti mokslinius tyrimus ir inovacijas**. Ji taip pat padėjo joms pasiekti **Komisijos komunikato dėl naujos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvės**¹³ ir **Europos universitetų strategijos**¹⁴ tikslus. Parama apima įvairias politikos sritis – nuo priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo ir skaitmenizacijos iki demografijos. Be kita ko, teikiant šią paramą skatinamos strategijos, politika ir priemonės, skirtos skleisti naujas žinias ir proveržio inovacijas, kurios taps žaliosios ir skaitmeninės transformacijos varomąja jėga. Ši parama taip pat apima nacionalinių mokslinių tyrimų ir inovacijų institucijų pertvarkymą.

2023 m. REFORM GD teikė paramą **16 valstybių narių** (BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, HR, HU, IT, LV, NL, PL, PT, SI ir SK) mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, o tai suteikė galimybių **modernizuoti aukštąjį mokslą**, kad būtų geriau tenkinami darbo rinkos poreikiai ir skatinamas **universitetų, mokslinių tyrimų ir įmonių keitimasis žiniomis**. Įrodymais grindžiamas politikos formavimas taip pat buvo sustiprintas sudarant palankesnes sąlygas tarpusavio mokymuisi, užmegzti partnerystės ir politikos

¹³ COM(2020) 628 *final*.

¹⁴ COM(2022) 16 *final*.

eksperimentams. Tai padėjo užtikrinti ilgalaikę naudą **konkurencingumo, socialinės pažangos ir tvaraus ekonominio vystymosi** srityse.

LAIMĖJIMAI

Konkretūs reformų ir gebėjimų stiprinimo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje 2023 m., teikiant TPP paramą, **pavyzdžiai**:

- **Latvija** sukūrė naują akademinės karjeros modelį, atitinkantį tarptautinę gerąją patirtį, ir šiuo metu gauna pagalbą jį įgyvendinant.
- **Italija** sukūrė dinamišką ir patikimą keitimosi žiniomis ir bendradarbiavimo sistemą.
- **Vengrija** savo aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo sistemą labiau pritaikė skaitmeniniam amžiui.
- **Ispanija** pagerino universitetų, mokslinių tyrimų institutų ir įmonių keitimosi žiniomis apimtį, kokybę ir veiksmingumą.
- **Kroatija** įvertino aukštojo mokslo įstaigų skaitmeninę parengtį.
- **Slovėnija** sustiprino savo mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemą sukurdamą naują valdymo modelį, kuriuo skatinamas atitinkamų už MTI politiką atsakingų administravimo institucijų bendradarbiavimas siekiant geriau suderinti planus.
- **Kipras** pagerino Mokslinių tyrimų, inovacijų ir skaitmeninės politikos viceministerijos Plačiajuosčio ryšio kompetencijos biuro pajėgumus ir sukūrė kuponų schemą ir technines specifikacijas investicijų konkursams.

V. Energetika

REFORM GD parama valstybėms narėms **stiprina jų gebėjimą vykdyti energetikos reformas**. Parama apima įvairias politikos sritis – nuo atsinaujinančiųjų išteklių energijos tiekimo iki teisingos pertvarkos ir energijos vartojimo efektyvumo.

DĖMESYS PAVYZDINĖMS INICIATYVOMS

2023 m. REFORM GD padėjo įgyvendinti **tris pavyzdines iniciatyvas** bendrosios rinkos ir konkurencingumo srityje:

- **šešios valstybės narės** (CY, SK, FI, NL, LT ir IE) gavo paramą pagal [2023 m. TPP pavyzdinę iniciatyvą dėl leidimų išdavimo atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams spartinimo](#). REFORM GD siekė sukurti aiškesnius, spartesnius ir skaidresnius prašymų išduoti leidimus atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams teikimo ir leidimų išdavimo procesus, laikantis taikytinų ES teisės aktų ir būsimų ES iniciatyvų;
- **penkios valstybės narės** (IT, SE, HR, HU ir SK) gavo paramą pagal [2022 m. TPP pavyzdinę iniciatyvą teisingos pertvarkos įgyvendinimui paremti](#). REFORM GD padėjo valstybėms narėms spręsti konkrečias pertvarkos paveiktuose regionuose ir sektoriuose kylančias problemas;
- **aštuonios valstybės narės** (BE, CY, EE, HU, IE, LT, MT ir SK) gavo paramą pagal [2022 m. TPP pavyzdinę iniciatyvą, skirtą iniciatyvai „Renovacijos](#)

banga“ paremti. REFORM GD padėjo valstybėms narėms pašalinti kai kurias pagrindines pastatų renovacijos kliūtis.

2023 m. REFORM GD teikė paramą **23 valstybėms narėms** (AT, BE, BG, CZ, DK, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, ES ir SE), be kita ko, pagal TPP pavyzdines iniciatyvas, kad būtų paspartintas **atsinaujinančiųjų išteklių** energijos projektų **leidimų išdavimas**; remiamas **teisingos pertvarkos** įgyvendinimas ir **iniciatyva „Renovacijos banga“**.

LAIMĖJIMAI

Konkretūs reformų ir gebėjimų stiprinimo bendrosios rinkos ir konkurencingumo srityje 2023 m., teikiant TPP paramą, **pavyzdžiai**:

- Iškart po Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą TPP teikė paramą **17 valstybių narių** (BE, BG, CY, CZ, EE, EL, ES, FI, HR, HU, IE, IT, PL, PT, RO, SI ir SK) nustatyti reformas ir investicijas, kuriomis būtų galima sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro importo iš Rusijos ir įgyvendinti planą „REPowerEU“.
- **Slovėnija** priėmė įstatymą dėl elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginių diegimo.
- **Rumunija** patvirtino savo 2030 m. vandenilio strategiją ir veiksmų planą.
- **Rumunija** pateikė savo ilgalaikės išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo strategijos projektą viešosioms konsultacijoms.
- **Lietuva** patvirtino Akcizų įstatymą, pagal kurį taršioms degalams nustatytas anglies dioksido mokestis.

VI. Žiediškumas

REFORM GD parama valstybėms narėms stiprina jų gebėjimą vykdyti reformas, **kuriomis siekiama pereiti prie žiediškesnės ir konkurencingesnės ekonomikos**. Parama, be kita ko, apima atliekų tvarkymą ir ypatingos svarbos žaliavas.

2023 m. REFORM GD teikė paramą **11 valstybių narių** (AT, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IT, PT, RO ir SE), be kita ko, pagal TPP pavyzdinę iniciatyvą, kad būtų: i) rengiamos nacionalinės žiedinės ekonomikos **strategijos**, veiksmų planai ir stebėsenos mechanizmai; ii) sukurta žinių bazė, skirta **MVĮ** pertvarkai; iii) nustatytos **atliekų** tvarkymo taisyklės; iv) sukurta **žaliavų** srautų ir atsargų duomenų rinkinys ir planavimo priemonė ir v) padidintas **kasybos** žiediškumas.

LAIMĖJIMAI

Konkretūs reformų ir gebėjimų stiprinimo žiediškumo srityje 2023 m., teikiant TPP paramą, **pavyzdžiai**:

- **Rumunija** priėmė žiedinės ekonomikos strategiją, žiedinės ekonomikos veiksmų planą ir atitinkamą stebėsenos planą. Be to, siekdama teikti paskatas už didesnę žiedišumą, Rumunija priėmė naujus antrinės teisės aktus dėl atliekų tarifų apskaičiavimo.

- **Ispanija** aprūpino savo savivaldybes komunikacine medžiaga ir gebėjimų stiprinimo priemonėmis, kad būtų pagerintas atliekų tvarkymo žiediškumas.

VII. Skaitmenizacija

REFORM GD parama valstybėms narėms prisidedama prie jų skaitmeninės transformacijos, derinant ją su Komisijos prioritetu „**Prie skaitmeninio amžiaus prisitaikusi Europa**“ ir įgyvendinant **Europos skaitmeninio dešimtmečio** tikslus. Viešojo administravimo institucijų skaitmenizacija yra labai svarbi asmenims ir įmonėms, kad būtų parengta dirva konkurencingai ES ekonomikai. Parama apima įvairias politikos sritis – nuo sąveikumo, dirbtinio intelekto (DI) ir veiklos procesų pertvarkymo ir duomenimis pagrįstų sprendimų priėmimo iki skaitmeninių įgūdžių.

DĖMESYS PAVYZDINĖMS INICIATYVOMS

2023 m. REFORM GD padėjo įgyvendinti **dvi pavyzdines iniciatyvas** skaitmeninės transformacijos srityje:

- **devynios valstybės narės** (DK, IT, EL, LV, PT, SK, CY, IE ir NL) gavo paramą pagal [2022 m. TPP pavyzdines iniciatyvas dėl atsparių, novatoriškų ir į žmogų orientuotų skaitmeninių vyriausybės paslaugų kūrimo](#). Įgyvendinant projektus padedama parengti strategijas ir veiksmų planus, kurie pasitarnaus įgyvendinant ES viešojo sektoriaus skaitmeninę pertvarką;
- **keturios valstybės narės** (PT, ES, DK ir RO) gavo paramą pagal [2023 m. TPP pavyzdinę iniciatyvą dėl regionų ir vietos viešojo administravimo institucijų skaitmeninės transformacijos](#). Pavyzdžiui, **Danija** gavo paramą kuriant rizikos vertinimo priemones, susijusias su DI projektais, kuriuos vykdo vietos, regioninės ir nacionalinės valdžios institucijos. Tai apima esamų DI naudojimo atvejų saugyklos sukūrimą Danijos administravimo institucijoje, siekiant skatinti pakartotinį naudojimą tiek nacionaliniu, tiek Europos mastu.

2023 m. REFORM GD teikė paramą visoms valstybėms narėms, be kita ko, pagal TPP pavyzdines iniciatyvas, kad būtų daroma pažanga jų skaitmenizacijos srityje ir gerinamas skaitmeninių paslaugų teikimas, duomenų valdymas, DI naudojimas ir sistemų sąveikumo užtikrinimas.

LAIMĖJIMAI

Konkretūs reformų ir gebėjimų stiprinimo skaitmenizacijos srityje 2023 m., teikiant TPP paramą, **pavyzdžiai**:

- **Slovakija** laikėsi visapusiško požiūrio į skaitmeninių valdžios paslaugų stiprinimą, integruodama DI ir eIDAS skaitmeninės atpažinties sistemą. Ji priėmė duomenų valdymo strategijas, skaitmeniniams tikslams parengtus teisės aktus ir institucinę struktūrą, įskaitant žmogiškųjų išteklių ir technologijų, ES ir nacionalinių skaitmeninių teisės aktų poveikio saugumui ir finansiniam poveikiui aspektus.
- **Suomija** optimizavo pastangas skaitmenizuoti teismines institucijas ir padidinti veiklos efektyvumą įgyvendindama IRT valdymo strategiją.

- **Italija** nustatė naują organizacinę struktūrą ir pritaikytus verslo procesus Ekonomikos ir finansų ministerijoje, taikydama visapusiškas paramos priemones, kuriomis daugiausia dėmesio skiriama pokyčių valdymui ir kultūros pokyčiams.
- **Portugalija**, dalyvaujant daugiau kaip 400 suinteresuotųjų subjektų, parengė nacionalinę pažangiųjų miestų strategiją pagal šalies Skaitmeninės pertvarkos veiksmų planą.

VIII. Švietimas ir įgūdžiai

REFORM GD parama valstybėms narėms padėjo stiprinti jų **švietimo, įgūdžių ir talentų pritraukimo politiką**, kuria siekiama užtikrinti kvalifikuotą darbo jėgą. Parama sustiprino jų gebėjimus rengti ir įgyvendinti reformas, kad būtų padėtas pagrindas įtraukiam įgūdžių ugdymui nuo ankstyvo amžiaus ir būtų suteiktos sistemingos kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo galimybės, be kita ko, nepalankioje padėtyje esančioms grupėms. Papildomomis reformomis taip pat buvo siekiama pritraukti talentus iš ES nepriklausančių šalių.

DĖMESYS PAVYZDINĖMS INICIATYVOMS

2023 m. REFORM GD pradėjo įgyvendinti **dvi pavyzdines iniciatyvas** švietimo ir įgūdžių srityje:

- **10 valstybių narių** (AT, CY, CZ, ES, FI, IE, LV, PL, PT ir SI) gavo paramą pagal [2023 m. TPP pavyzdinę iniciatyvą „YOUTH FIRST“](#), kuria siekiama remti reformas, kuriomis gerinami vaikų ir jaunimo švietimo, sveikatos ir socialiniai rezultatai. Parama apima pagrindines būsimos Europos darbo jėgos sritis, pavyzdžiui, galimybes gauti įtraukų ir kokybišką švietimą bei mokymą ir paramą kvalifikacijos kėlimui ir perkvalifikavimui;
- **septynios valstybės narės** (BE, CY, DK, ES, MT, NL ir SE) gavo paramą pagal [2023 m. TPP pavyzdinę iniciatyvą „Migrantų integracija ir talentų pritraukimas“](#), skirtą valstybėms narėms, norinčioms pasinaudoti socialine ir ekonomine nauda dėl **didesnės trečiųjų šalių piliečių integracijos, dalyvavimo darbo rinkoje ir darbo jėgos judumo, atsižvelgiant į didėjančią įgūdžių trūkumą ir didėjančią pasaulinę konkurenciją dėl talentų.**

2023 m. REFORM GD teikė paramą visoms **27 valstybėms narėms** įgyvendindamas individualius, daugiašalius ir TPP pavyzdinius projektus, kuriais siekiama gerinti mokyklinio ugdymo, profesinio rengimo ir mokymo, aukštojo mokslo, suaugusiųjų švietimo, taip pat perkvalifikavimo ir kvalifikacijos kėlimo sistemų kokybę ir atitiktį darbo rinkai, užtikrinti tinkamai parengtų pedagogų darbo jėgą, išlaikyti ir pritraukti kvalifikuotus darbuotojus iš ES nepriklausančių šalių, paspartinti užsienio įgūdžių ir kvalifikacijų pripažinimą ir sudaryti palankesnes sąlygas naudotis aukštos kokybės ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugomis, kad tėvai galėtų dirbti ne iš namų.

LAIMĖJIMAI

Konkretūs reformų ir gebėjimų stiprinimo siekiant padidinti konkurencingumą per investicijas į švietimą ir įgūdžius 2023 m., teikiant TPP paramą, **pavyzdžiai:**

- **Prancūzija** sukūrė naujos kartos kvalifikacijos kėlimo centrus profesinio rengimo ir mokymo srityje, daugiausia dėmesio skirdama tam, kad pagerintų atitiktį darbo rinkos poreikiams, remdamasi gairėmis, parengtomis įgyvendinant TPP projektą.
- **Belgijoje** Valonijos vyriausybė plėtojo suaugusiųjų mokymo paslaugų teikėjų kvalifikacijos kėlimo partnerystes, siekdama parengti bendrus mokymo kursus ir bendradarbiavimo susitarimus.
- **Malta** atnaujino mokyklų kokybės užtikrinimo sistemą, taikydama peržiūrėtus standartus, pagal kuriuos mokyklų įsivertinimas derinamas su išorės tikrinimu.
- **Estija** integravo savo formaliojo švietimo ir neformaliojo mokymosi (įskaitant jaunimo veiklą) sistemas, kad jaunimas galėtų ugdyti įgūdžius lankstesniais mokymosi būdais.
- **Ispanija** pradėjo rengti strategiją, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas žmonių iš kitų šalių įtraukčiai į darbo rinką ir pritraukimui, be kita ko, naudojantis skaitmenine platforma.

IX. Prekyba ir atviras strateginis savarankiškumas

REFORM GD parama valstybėms narėms stiprina jų gebėjimą vykdyti reformas **prekybos ir atviro strateginio savarankiškumo srityje**. Parama šioje srityje apima strategijų, politikos ir priemonių, kuriomis siekiama sudaryti palankesnes sąlygas užsienio investicijoms, mažinti priklausomybę, skatinti konkurenciją ir didinti ekonominį saugumą bei atsparumą, rengimą.

2023 m. REFORM GD teikė paramą **aštuonioms valstybėms narėms** (EL, ES, FI, LV, PL, PT, RO ir SE), kad būtų plėtojamas ir didinamas jų pramonės ekosistemų atsparumas, mažinama priklausomybė nuo pagrindinių išteklių ir skatinamos atsparesnės tiekimo grandinės.

LAIMĖJIMAI

Konkretūs reformų ir gebėjimų stiprinimo prekybos ir strateginio savarankiškumo srityje 2023 m., teikiant TPP paramą, **pavyzdžiai**:

- **Ispanija** savo nacionalinėje saugumo struktūroje įsteigė nuolatinę darbo grupę strateginių tiekimo krizių klausimais.
- **Kroatija** sustiprino strateginę tiesioginių užsienio investicijų skatinimo ir palankesnių sąlygų joms sudarymo sistemą.

Apskritai 2023 m. REFORM GD veiksmingai rėmė valstybes nares joms vykdamas pagrindines reformas ir stiprinant gebėjimus konkurencingumo srityje. Tačiau ateityje valstybės narės ir toliau susidurs su dideliais iššūkiais kurdamos konkurencingesnę ir atsparesnę ekonominę bazę, tinkamą žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai.

IŠVADA

2023 m. REFORM GD sustiprino savo komunikacijos veiklą, kad nacionalinės valdžios institucijos būtų informuotos apie TPP teikiamas galimybes ir kad būtų dar labiau padidinta atskaitomybė už pagal šią priemonę teikiamą paramą. Todėl 2023 m. TPP ciklo metu gauta 530 aukštos kokybės paramos prašymų ir bendras prašymų skaičius vėl viršijo programos pajėgumus, o tai įrodė, kad nacionalinės valdžios institucijos domisi šios priemonės teikiamomis galimybėmis.

Po vertinimo ir atrankos proceso **pagal 2023 m. TPP bendrą kvietimą buvo atrinktas 231 prašymas (bendra vertė 119,7 mln. EUR)**, kuriuo remiantis buvo parengtas **151 projektas**. Įgyvendinant šiuos projektus suteikta parama vykdyti **326 pažangiausias reformas** visose valstybėse narėse. 30 proc. iš 231 atrinkto prašymo buvo susiję su skaitmenine pertvarka, o 35 proc. – su Europos žaliuoju kursu. Be to, 66 proc. 2023 m. TPP 151 projektų yra tiesiogiai arba netiesiogiai susiję su nacionaliniais ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais.

Per pastaruosius trejus metus sparčiai **išaugęs daugiašalių projektų skaičius** rodo, kad TPP gali suteikti papildomos ES pridėtinės vertės ir palengvinti nacionalinių administravimo institucijų gerosios patirties mainus bei abipusio mokymosi galimybes. Be to, 2023 m. įgyvendinant TPP **išaugo TPP pavyzdinių projektų plėtojimas**, palyginti su 2022 m. TPP ciklu, kai ši koncepcija buvo pristatyta pirmą kartą.

REFORM GD rėmė valstybes nares joms įgyvendinant TPP projektus, įskaitant ankstesnių ciklų projektus, užtikrindamas, kad jie būtų įgyvendinti sėkmingai ir kad jų rezultatai atitiktų valstybių narių tikslus. Atsižvelgiant į nacionalinių valdžios institucijų prašymus, projektai apėmė įvairias politikos sritis. Viena iš šioje ataskaitoje pabrėžtų sričių buvo **konkurencingumas**. Šioje srityje paramą gavo visos 27 valstybės narės, pradedant parama veikiančiai bendrajai rinkai ir baigiant viešosiomis investicijomis ir infrastruktūra, skaitmenizacija, švietimu ir įgūdžiais.

2023 m. spalio mėn. priėmus Komunikatą „Europos administracinės erdvės stiprinimas (**iniciatyva „ComPact“**)“, kuriame siūlomi konkretūs veiksmai, kuriais siekiama padėti viešojo administravimo institucijoms patenkinti žmonių ir įmonių poreikius visoje Europoje, stiprinamas potencialus TPP vaidmuo padedant nacionalinėms administravimo institucijoms stiprinti savo gebėjimus rengiant ir įgyvendinant reformas, ir keistis geriausia praktika, visų pirma įgyvendinant TPP pavyzdinį projektą **PACE**.

Sprendžiant iš atsiliepimų, gautų iš paramą gaunančių institucijų projektų lygmeniu ir iš koordinavimo institucijų šalies lygmeniu, pagal TPP teikiamą **paramą valstybės narės įvertino teigiamai**, ypač tai, kad jos gali aktyviai dalyvauti rengiant ir įgyvendinant projektus, taip pat **veiksmingą REFORM GD komunikaciją**.

1 priedas. Metinis TPP ciklas

PASIRENGIMAS IR INFORMAVIMAS

N – 1 metų kovo mėn.–balandžio mėn.

REFORM GD konsultuojasi su valstybėmis narėmis ir Europos Komisijos tarnybomis, kad nustatytų kitam TPP ciklui siūlomus pavyzdinius techninės paramos projektus.

N – 1 metų gegužės mėn.

TPP metinėje konferencijoje oficialiai pradedamas kitas TPP ciklas ir valstybės narės pristato programos prioritetus ir naujoves.

PATEIKIMAS IR ATRANKA

N – 1 metų rugsėjo mėn.–spalio mėn.

REFORM GD ir valstybės narės aptaria galimų TPP techninės paramos prašymų idėjas.

N – 1 metų spalio 31 d.

ES valstybės narės, pageldaujančios gauti techninę paramą, iki **spalio 31 d.** per savo nacionalinę koordinavimo instituciją **pateikia** Komisijai **savo prašymus. Sėkmingam reformų įgyvendinimui svarbiausia – atsakomybė ir įsitraukimas.**

N – 1 metų lapkričio mėn.–gruodžio mėn.

REFORM GD analizuoja gautus prašymus, vadovaudamasis **vienodo požiūrio, patikimo finansų valdymo ir skaidrumo principais**. Vertinimo etapu taip pat konsultuojamasi su kitomis Komisijos tarnybomis, kad būtų patvirtinta, jog **nėra sutapimų**, ir užtikrintas **papildomumas su vykdoma paramos politika**.

N metų gruodžio mėn.–kovo mėn.

REFORM GD iš anksto atrinka finansuotinus techninės paramos projektus ir pradeda vidaus sprendimų priėmimo procesą. Europos Komisija patvirtina TPP **darbo programą** ir atrinktų prašymų **finansavimo sprendimą**.

PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMAS

N metų kovo mėn.–birželio mėn.

REFORM GD, bendradarbiaudamas su paramą gaunančiomis valstybių narių institucijomis, rengia TPP projektus ir apibūdina planuojamą projekto veiklą, siektinus ir galutinius rezultatus. REFORM GD atrinka geriausius turimus ekspertus, kurie padeda komandai teikti konkrečioms valstybių narių poreikiams pritaikytą paramą.

N metų gegužės mėn.–birželio mėn.

Komisija ir atitinkama valstybė narė kiekvienais metais susitaria dėl **bendradarbiavimo ir paramos** pagal TPP **planą**, kuriuose nustatomos sutartos prioritetinės sritys ir paramos apimtys, tikslai, orientacinis tvarkaraštis ir finansinis paketas.

Nuo N metų birželio mėn.

TPP projekto įgyvendinimo etapu REFORM GD glaudžiai bendradarbiauja su paramą gaunančiomis institucijomis ir techninių ekspertinių žinių teikėjais.

PROJEKTŲ VERTINIMAS

Po 3 mėnesių nuo projekto pabaigos

REFORM GD paskelbia pasitenkinimo klausimyną, kad iš REFORM GD kolegų, paramą gaunančių institucijų ir paslaugų teikėjų surinktų grįžtamąją informaciją apie projekto įgyvendinimą.

Po 12 mėnesių nuo projekto pabaigos

REFORM GD tęsia bendradarbiavimą su paramą gaunančiomis valstybių narių institucijomis, siekdamas užtikrinti, kad numatyti rezultatai būtų pasiekti, ir maždaug po 12 mėnesių pateikia joms oficialią grįžtamojo ryšio apklausą.

2 priedas. 2023 m. TPP bendras kvietimas teikti prašymus: kiekvienos valstybės narės prašymai

Valstybė narė	Pateikta	Atsiimta	Neatrinkta	Atrinkta
Austrija	11		5	6
Belgija	22	1	11	10
Bulgarija	16		8	8
Kroatija	15		5	10
Kipras	23		13	10
Čekija	20		11	9
Danija	5		2	3
Estija	11		4	7
Suomija	18		10	8
Prancūzija	21	3	7	11
Vokietija	18		7	11
Graikija	43		27	16
Vengrija	16		12	4
Airija	19		10	9
Italija	25		13	12
Latvija	31		20	11
Lietuva	10		5	5
Liuksemburgas	3		2	1
Malta	22		14	8
Nyderlandai	10		4	6
Lenkija	26		18	8
Portugalija	45		33	12
Rumunija	33	3	20	10
Slovakija	20		10	10
Slovėnija	15		5	10
Ispanija	22		10	12
Švedija	10		6	4
Iš viso	530	7	292	231